

## Извјештај о екстерној евалуацији за:

### УНИВЕРЗИТЕТ ЗА ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ

**HEAARS број: 114-1/12**

**Датуми посјете:** 22.10-24.10.2012. године

**Локација:** Бања Лука

**Комисија за екстерну евалуацију:** Проф. др Златко Бундало, предсједник, Проф. др Виорел Лефтер, члан, Мр сци Саша Хајдуков, дипл. инг. ел., члан, Мр Младен Бубоњић, члан и Татјана Радаковић, секретар.

**Критерији евалуације:** Стандарди и смјернице за осигурање квалитета у европском простору високог образовања – ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in European Higher Education Area - European Association for Quality Assurance in Higher Education, 2009, Helsinki, 3<sup>rd</sup> edition) и Критерији за акредитацију високошколских установа у Босни и Херцеговини (Службени гласник БиХ број: 75/10).

## Садржај

|   |          |
|---|----------|
| <b>1.0 Апликација</b> .....                                     | <b>3</b> |
| 1.1 <u>Информација о процесу акредитације</u> .....             | 3        |
| 1.2 <u>Подаци о високошколској установи</u> .....               | 3        |
| 1.3 <u>Подаци о захтјеву</u> .....                              | 4        |
| <b>2.0 Екстерна евалуација</b> .....                            | <b>5</b> |
| 2.1 <u>Претходне активности</u> .....                           | 5        |
| 2.2 <u>Посјета високошколској институцији</u> .....             | 5        |
| <b>3.0 Мишљење о исходу екстерне евалуације</b> .....           | <b>6</b> |
| 3.1 <u>Оцјена квалитета по појединачним критеријумима</u> ..... | 8        |
| 3.2 <u>Препорука за акредитацију</u> .....                      | 20       |

## 1.0 Апликација

### 1.1 Информација о процесу акредитације

Прије приступања процесу акредитације, високошколска установа Универзитет за пословне студије је увидом у Упутство за приступ акредитацији провјерила испуњеност предуслова за припрему апликације за акредитацију. Апликација је предата 19.04.2012. године, а Комисија за оцјењивање и ревизију квалитета и давање препорука о акредитацији високошколских установа (у даљњем тексту Комисија) је именована Рјешењем Агенције за развој високог образовања и осигурање квалитета број: MV 05-33-1-549-1/12 од 15.06.2012. године.

Комисија је именована у сљедећем саставу:

- Проф. др Златко Бундало, представник академске заједнице у БиХ, предсједник
- Мр сци Саша Хајдуков, дипл. инг. ел. представник привреде и праксе, члан
- Мр Младен Бубоњић, студент, члан
- Проф. др Виорел Лефтер, међународни стручњак, члан  
Испред Агенције за акредитацију високошколских установа Републике Српске за секретара комисије именована је Татјана Радаковић.

Уговор за услуге акредитације високошколских установа је потписан 11.07.2012. године. Посјета установи је обављена у периоду од 22.10. до 24.10. 2012. године.

### Подаци о високошколској установи

|  |  |
|--|--|
| Назив, адреса и имејл-адреса институције                     | Универзитет за пословне студије, Бања Лука, Јована Дучића 37а, ups@ univerzitetps.com  |
| Интернет адреса  | www.univerzitetps.com  |
| Назив, број и датум акта о оснивању                          | Одлука о оснивању, 01/2006. од 25. 1. 2006. године   |
| Пореско-идентификациони број (ПИБ)                           | ЈИБ 4402390490009  |
| Матични број додијељен од Републичког завода за статистику   | 11003818   |
| Име, презиме и адреса (назив и сједиште) оснивача            | Радован Клинцов, Ранка Шипке 85, Бања Лука   |
| Број и датум одлуке о именовању лица овлашћеног за заступање | 071-0 Рег-07-001691  |
| Број и датум дозволе за рад високошколске установе           | Рјешење Министарства просвјете и културе РС о испуњености услова за почетак рада Универзитета за пословне студије, бр. 06-01-232-2/06 од 30. 1. 2006. године; Дозволе за извођење студијских програма, бр. 07.2-9626/07 од 28. 12. 2007. године, бр. 07.023/612-390/10 од 3. 9. 2010. године, бр. 07.023/602-6092/09 од 1. 10. 2009. године, бр. 07.023/612-390-1/10 од 3. 9. 2010. године, бр. 07.023/612/410-3/10 од 14. 7. 2011. године, бр. 07.023/612-320/2/11 од 31. 10. 2011. године, бр. 07.023/612-431-2/11 од 30. 12. 2011. године; Рјешење о одобрењу за рад научно-истраживачких установа, бр. 19-6-040/050-8/09 од 24. 12. 2009. године |

|   |   |
|---|---|
| Број и датум дозволе за рад ван сједишта                  | Бр. 07.2-9627/07 од 28.12. 2007. године, бр. 07.023/612-390-3/10 од 3. 9. 2010. године  |
| Организационе јединице које се посјећују и одговорна лица | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Факултет за пословне и финансијске студије, проф. др Славко Вукша</li> <li>2. Факултет примјењене економије, проф. др Радован Клинцов</li> <li>3. Факултет за информационе технологије и дизајн, доц. др Илија Шушић</li> <li>4. Факултет за екологију, проф. др Милорад Балабан</li> <li>5. Факултет за новинарство и комуникологију, проф. др Будисав Суша</li> </ol> |
| Контакт особа (за посјету)                                | Проф. др Милорад Живановић  |
| Број телефона   | 00 387 51 248335  |

## 1.2 Подаци о захтјеву

У тренутку предаје апликације, високошколска установа је предочила документацију у штампаном и електронском облику на српском и енглеском језику. Саставни дио овог извјештаја чини Апликација за акредитацију високошколске установе дата у прилогу извјештаја.

Студијски програми пријављени за акредитацију:

| Назив студијског програма:                         | Ниво студија | Назив(и) излазних квалификација            |
|--|--------------|--|
| 1. Пословне и финансијске студије                  | Први циклус  | Дипломирани економиста – 180 ЕЦТС          |
| 2. Финансије, банкарство и осигурање               | Први циклус  | Дипломирани економиста – 240 ЕЦТС          |
| 3. Менаџмент и маркетинг                           | Први циклус  | Дипломирани економиста – 180 ЕЦТС          |
| 4. Менаџмент и маркетинг малих и средњих предузећа | Први циклус  | Дипломирани економиста – 240 ЕЦТС          |
| 5. Информационе технологије и дизајн               | Први циклус  | Дипломирани дизајнер – 180 ЕЦТС            |
| 6. Екологија                                       | Први циклус  | Дипломирани еколог – 180 ЕЦТС              |
| 7. Новинарство и комуникологија                    | Први циклус  | Дипломирани новинар–комуниколог – 180 ЕЦТС |

## 2.0 Екстерна евалуација

### 2.1 Претходне активности

Агенција за акредитацију високошколских установа организовала је састанак са члановима Комисије 20.09.2012. године на којем су представљени документи који дефинишу процес акредитације, односно законски прописи, Процедура за акредитацију и Упутство за спровођење екстерне евалуације, стандарди и критеријуми, те Апликација високошколске установе са пратећим документима. Током једнодневнoг састанка, чланови Комисије су имали прилику да дискутују о свим нејасноћама, постављају питања, те дају сугестије за унапређење процеса. Том приликом члановима Комисије уручена је комплетна документација предата од стране високошколске установе као и акти Агенције и обрасци неопходни за рад Комисије, све у електронском облику. Комисија је имала рок од 15 дана да анализира Апликацију високошколске установе.

Сваки члан комисије имао је обавезу да на основу анализиране документације високошколске установе попуни образац индивидуалне контролне листе која служи као подсјетник члану Комисије са питањима, запажањима и захтјевима за додатне документе за посјету установи. Комисија је усагласила План и програм посјете високошколској установи који је Прилог 1 овог извјештаја, а предвиђа посјету у трајању од три радна дана у складу са Упутством о спровођењу екстерне евалуације.

На састанку одржаном 15.10.2012. године у просторијама високошколске установе, прије посјете Комисије за екстерну евалуацију, руководство и представници служби су упознати са детаљима и током предстојеће посјете. Представљен је План и програм посјете који је усаглашен са представницима високошколске установе и договорен начин приступа и рада Комисије. Предмет екстерне евалуације је високошколска установа и пријављени студијски програми као што је наведено у Апликацији за акредитацију Универзитета за пословне студије.

### 2.2 Посјета високошколској установи

Комисија је у складу са Упутством за спровођење екстерне евалуације разговарала са сљедећим тимовима: руководством, тимом за осигурање квалитета, представницима студентске службе, рачуноводства и библиотеке, одсјеком за међународну сарадњу, представницима организације свршених студената, представницима привреде и тржишта рада, представницима академског особља свих студијских програма који су били предмет акредитације и представницима студената свих година свих студијских програма који су били предмет акредитације.

Током тродневне посјете вођен је записник који је доступан на увид у архиви Агенције. Током првог дана посјете одржан је уводни састанак са представницима установе на којем су се представили чланови комисије, а затим су услиједили састанци са руководством, тимом за осигурање квалитета, представницима студентске службе, рачуноводства и библиотеке, одсјеком за међународну сарадњу, представницима организације свршених студената и представницима привреде и тржишта рада, те је Комисија на крају дана одржала интерни састанак о запажањима и току рада. На крају првог дана посјете предсједник Комисије Проф. др Златко Бундало затражио је додатне документе: власнички лист, купопродајне уговоре за простор, досије једног наставника, додатак дипломи, један дипломски и један мастер рад, један образац уговора који се потписује са студентом, један потписан уговор, један уговор који се закључује са наставником, примјере публикација, издатих радова, једну попуњену листу евиденције присуства настави и попуњен анкетни листић студента итд.

Други дан посјете био је посвећен студијским програмима, те је Комисија у одвојеним терминима разговарала са представницима академског особља свих студијских програма који су били предмет акредитације, а посебни разговори уприличени су и са представницима студената свих година са сваког студијског програма посебно. Током другог дана посјете Комисију је посјетио директор Агенције за акредитацију Проф. др Мирослав Бобрек те разговарао о току посјете и утисцима комисије.

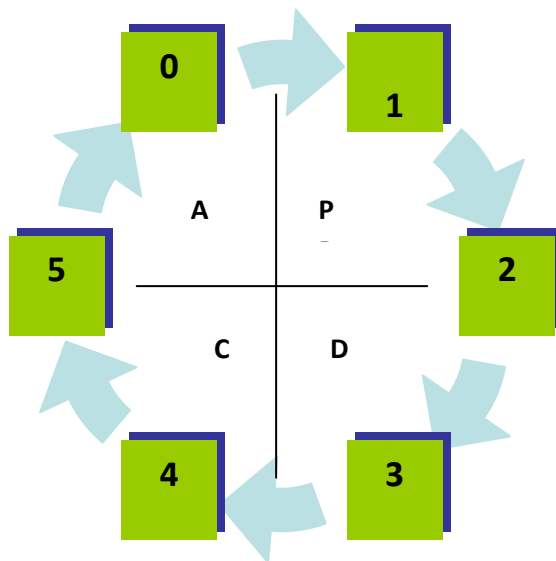
Трећи дан посјете је започео обиласком физичких ресурса установе која је трајала два сата. Током обиласка установе чланови Комисије имали су прилику да виде учионички и кабинетски простор, просторије академског и неакадемског особља, простор библиотеке, читаонице те графички атеље за практичан рад студената студијског програма ИТ и дизајн те све остале физичке ресурсе. Комисија је затим одржала двосатни интерни састанак на којем је попунила образац Оцјена стања и препоруке за унапређење који предвиђа дефинисање добрих и лоших страна, те препорука за унапређење по сваком критеријуму понаособ, а исти је затим усмено презентован представницима установе. Презентацији су присуствовали представници менаџмента установе, академског и административног особља, те представници тима за квалитет. Оцјену стања и препоруке за унапређење представио је предсједник Комисије Проф. др Златко Бундало након чега није била предвиђена дискусија, али су се представници менаџмента начелно сагласили са презентованим садржајем.

### 3.0 Мишљење о исходу екстерне евалуације

Екстерна евалуација урађена је провјером нивоа испуњености захтјева ЕСГ стандарда и Критеријума за акредитацију ВШУ у извођењу сљедећих студијских програма на Универзитету за пословне студије:

- Пословне и финансијске студије,
- Финансије, банкарство и осигурање,
- Менаџмент и маркетинг,
- Менаџмент и маркетинг малих и средњих предузећа,
- Информационе технологије и дизајн,
- Екологија
- Новинарство и комуникологија

Скала за оцјењивање се заснива на PDCA кругу и EFQM моделу и представљена је на сљедећи начин:



Критеријуми за оцјену:

- 0 – нема доказа или постоје дјелимични, непоуздани докази испуњења захтјева (потпуно ново или страно у организацији),
- 1 – захтјев је планиран – постоји само на папиру – P (план),
- 2 – захтјев је планиран и дјелимично спроведен – и на папиру и примијењен – D (дјело),
- 3 – захтјев је планиран, спроведен и прате се ефекти – C (провјера),
- 4 – захтјев је планиран, спроведен, прате се ефекти и пореде с другима – A (поређење) и
- 5 – захтјев је планиран, спроведен, прате се ефекти и уводе стална прилагођавања и побољшања на основу поређења са најбољима.

|     |                                   |       |
|-----|-----------------------------------|-------|
| I   | ВШУ не испуњава захтјев           | 0     |
| II  | ВШУ дјелимично испуњава захтјев   | 1     |
| III | ВШУ претежно испуњава захтјев     | 2 и 3 |
| IV  | ВШУ у потпуности испуњава захтјев | 4 и 5 |

### 3.1 Оцјена квалитета по појединачним критеријумима

| <b>A.1 Развој и стратегија високошколске установе</b>  |   |    |     |   |    |   |
|--|---|----|-----|---|----|---|
| Захтјеви ЕСГ стандарда 1.1) и БиХ критерија а1), а2) и а3)   |   |    |     |   |    |   |
| <b>Добре стране:</b><br>Установа има квалитетну израђену и усвојену стратегију која је припремљена у складу са стандардима, учествовале су заинтересоване стране и стратегија је јавно доступна. Утврђена је мисија и визија, стратешки циљеви те основни циљ. Прецизно су дефинисани и регулисани систем и процедуре за праћење испуњења планова и реализацију стратешких циљева. Постоје документи који регулишу процедуре рада и процедуре за осигурање квалитета и стандарда те степена који се додјељују. Показује се кретање у развојном правцу.   |   |    |     | <b>Лоше стране:</b><br>Нису наведени детаљнији примјери прилагођавања и побољшања развоја и стратегије установе на основу поређења са најбољима. Недостаје прецизнија стратегија међународне сарадње, стратегија научно-истраживачког рада и стратегија развоја властитог кадра.                                |    |   |
| <b>Препоруке за унапређење:</b><br>Укључити постепено више тржиште рада у припреми и изради стратегије. Израдити прецизније стратегије међународне сарадње, научно-истраживачког рада и развоја властитог кадра.   |   |    |     |   |    |   |
| <b>Оцјена критерија:</b>   | 0 | 1  | 2   | 3   | 4  | 5 |
| <b>Ниво испуњености захтјева:</b>  | I | II | III |   | IV |   |
| <b>A.2 Управљање, унутрашње обезбјеђење квалитета и култура квалитета</b>  |   |    |     |   |    |   |
| Захтјеви ЕСГ стандарда 1.1) и БиХ критерија б1), б2), б3), б4) и б5)   |   |    |     |   |    |   |
| <b>Добре стране:</b><br>Постоји јако добра и ефикасна организациона и управљачка структура која је формализована правним актима. Постоје документи који регулишу процедуре рада и процедуре за осигурање квалитета и стандарда и степена које додјељује. Постоји тијело за обезбјеђење квалитета. Организација, надлежност и функционисање комисије за квалитет, координатора за квалитет и тимова за обезбјеђење квалитета утврђени су правним актом. Улога студената у управљању високошколском установом и у систему унутрашњег обезбјеђења квалитета је јасно и институционално дефинисана. Студенти су укључени у сваки сегмент доношења одлука као и у систем унутрашњег обезбјеђења квалитета. Примјетна је велика посвећеност и оданост институцији од стране менаџмента, запослених, студената и свршених студената, као и повјерење тржишта рада. То представља потенцијал за развој квалитета. Управљање је на завидном нивоу, гледа се у будућност. Очито је да се настоји побољшати квалитет, да постоје процедура и тијела за осигурање квалитета и културе квалитета. |   |    |     | <b>Лоше стране:</b><br>Само студенти првог циклуса су укључени у управљачка тијела и у тимове за квалитет. Нису прецизније наведене процедуре за даљњи рад које се конзистентно примјењују. Нису наведени примјери прилагођавања и побољшања управљања и обезбјеђења квалитета на основу поређења са најбољима. |    |   |
| <b>Препоруке за унапређење:</b><br>Побољшати ниво имплементације система квалитета. Укључивати и студенте другог циклуса у управљачка тијела и у тимове за квалитет. Побољшати анализе и кориштење анализа резултата за побољшање квалитета и радити то кроз боље поређење са другим сличним установама.   |   |    |     |   |    |   |
| <b>Оцјена критерија:</b>   | 0 | 1  | 2   | 3   | 4  | 5 |
| <b>Ниво испуњености захтјева:</b>  | I | II | III |   | IV |   |



| <b>A.3 Процедуре и обезбеђење квалитета студијских програма</b>  |   |    |   |   |    |   |
|--|---|----|---|---|----|---|
| Захтјеви ЕСГ стандарда 1.2) и БиХ критерија б1), б2) и б3)   |   |    |   |   |    |   |
| <b>Добре стране:</b><br>Постоје добри механизми за усвајање, развој, периодичну ревизију и праћење програма, степена и излазних квалификација које се додјељују. Постоје документи који регулишу процес развоја студијских програма и остале процедуре. Успостављена је процедура за развој, праћење и измјену студијских програма. Установа води рачуна о заинтересованим странама у креирању студијских програма, а посебно се истиче улога студената у томе. Успостављена је сарадња са тржиштем рада и њихове информације и препоруке укључују се у израду студијских програма.  |   |    | <b>Лоше стране:</b><br>Уочава се потреба ревизије појединих студијских програма. Сви студијски програми су у основи оријентисани према економији и менаџменту укључујући и оне који за излазне профиле имају друга занимања. Као последица овог стања је и мали број студената. Нису наведени примјери прилагођавања и побољшања студијских програма на основу поређења са најбољима. |   |    |   |
| <b>Препоруке за унапређење:</b><br>Периодично вршити праћење и ревизију студијских програма, излазних профила и степена који се додјељују. Чешће анализирати студијске програме, међусобне односе између студијских програма. У првим годинама студија укључити неке опште предмете. Неке студијске програме више специјализовати.   |   |    |   |   |    |   |
| <b>Оцјена критерија:</b>   | 0 | 1  | 2   | 3 | 4  | 5 |
| <b>Ниво испуњености захтјева:</b>  | I | II | III   |   | IV |   |
| <b>A.4 Оцјењивање студената</b>  |   |    |   |   |    |   |
| Захтјеви ЕСГ стандарда 1.3) и БиХ критерија г1) и г2)  |   |    |   |   |    |   |
| <b>Добре стране:</b><br>Успостављене су јасне процедуре за оцјењивање студената. Кроз систем квалитета периодично се прати, анализира и дају приједлози за побољшање оцјењивања студената. Постоје и спроводе се процедуре које гарантују фер, транспарентно и конзистентно оцјењивање студената, а које су утврђене правним актом. Континуирано се прикупљају подаци и анализира успјех студената (анализа пролазности) на нивоу студијског програма и Универзитета. Предузимају се активности на унапређењу успјеха студената, на побољшању поступака испитивања и на побољшању наставног процеса. Провјера знања студената се врши на основу јасних и јавно објављених критеријума, прописа и процедура, које се конзистентно примјењују. Студенти су информисани о поступку и методама оцјењивања, као и критеријумима за оцјењивање. Оцјењивање је транспарентно, студенти су упознати са процедурама које су јасне и доступне, константна је комуникација са студентима. |   |    | <b>Лоше стране:</b><br>Нису прецизније наведени примјери прилагођавања и побољшања процеса оцјењивања студената на основу поређења са најбољима. Није довољно детаљно разрађена методологија за утврђивање ECTS бодова. Нису јасне системске методе планирања испитних рокова и оцјењивања које могу оправдати врло високе нивое пролазности студената.                               |   |    |   |
| <b>Препоруке за унапређење:</b><br>Побољшати методологију за утврђивање ECTS бодова. Јасно разрадити методе планирања испитних рокова и оцјењивања.  |   |    |   |   |    |   |
| <b>Оцјена критерија:</b>   | 0 | 1  | 2   | 3 | 4  | 5 |
| <b>Ниво испуњености захтјева:</b>  | I | II | III   |   | IV |   |

| <b>A.5 Људски ресурси</b><br>Захтјеви БиХ критерија д2), д3), д4) и д6)  |   |    |  |   |    |   |
|--|---|----|--|---|----|---|
| <p><b>Добре стране:</b> Постоји стратегија за континуирано усавршавање кадрова. Запослени су задовољни, мотивисани и посвећени. Примјетно је ангажовање врхунског кадра из окружења. Постоји политика усавршавања наставног особља, те фондови и средства за помоћ усавршавања наставног особља. Постоји документ у којем је утврђена политика усавршавања наставног особља. Једном годишње се презентују публикације властитог наставног особља за последњу академску годину. Постоји документ којим је регулисан поступак издавања књига и уџбеника. Процедуре за избор и напредовање наставног особља утврђене су унапријед, јавно су објављене и доступне, а усклађене су са законским прописима. Састави комисија за избор у звање су компетентни у научној области у којој се врши избор. Углавном задовољавајући број запослених и ангажованих квалификованих наставника и сарадника.</p> |   |    | <p><b>Лоше стране:</b> Релативно мали број професора, а посебно асистената у сталном радном односу из ужих научних области на неким студијским програмима. Недовољан научно-истраживачки рад и трансфер нових знања у наставни процес у појединим областима. Релативно мали број годишње објављених научних и стручних радова. Недовољна мобилност наставног особља.</p> |   |    |   |
| <p><b>Препоруке за унапређење:</b> Радити на повећању броја запосленог особља у сталном радном односу (наставнике и сараднике) нарочито из ужих научних области појединих студијских програма с циљем развоја властитог наставног кадра. Настојати побољшати научно-истраживачки рад и више улагати напора и средстава у развој научно-истраживачког рада и усавршавање наставника и сарадника. Радити на повећавању броја објављених научних и стручних радова. Побољшати мобилност наставног особља. Анализирати старосну структуру и подстицати развој младог и властитог кадра.</p>  |   |    |  |   |    |   |
| <b>Оцјена критерија:</b>   | 0 | 1  | 2  | 3 | 4  | 5 |
| <b>Ниво испуњености захтјева:</b>  | I | II | III  |   | IV |   |
| <b>A.6 Квалитет физичких ресурса</b><br>Захтјеви БиХ критерија ћ1), ћ2), ћ3) и ћ4)   |   |    |  |   |    |   |
| <p><b>Добре стране:</b></p> <p>Веома квалитетни физички ресурси у свим аспектима рада. Постоји довољно адекватних ресурса за особље и студенте. Постоји адекватна библиотека са библиотечким јединицама у штампаном или електронском облику. Постоји одговарајући простор за нормално кориштење библиотечких услуга и прописаним начином кориштења. Висок квалитет физичких ресурса, простора и опреме, модерна опремљеност техничком опремом и наставним средствима. Остварени стандарди далеко изнад стандарда у БиХ и окружењу.</p>   |   |    | <p><b>Лоше стране:</b></p> <p>Релативно мањи број број библиотечких јединица на страним језицима, иако постоји Интернет и претплата на електронска издања. Недовољан број претплата на међународне научне часописе из одговарајућих научних области.</p>   |   |    |   |
| <p><b>Препоруке за унапређење:</b></p> <p>Повећати укупан број библиотечких јединица на страним језицима. Настојати повећати број часописа и литературе на страним језицима.</p>   |   |    |  |   |    |   |
| <b>Оцјена критерија:</b>   | 0 | 1  | 2  | 3 | 4  | 5 |
| <b>Ниво испуњености захтјева:</b>  | I | II | III  |   | IV |   |

| <b>А.7 Информациони системи</b><br>Захтјеви ЕСГ стандарда 1.6) и БиХ критерија е1), е2), е3) и е4)   |          |           |   |  |           |          |
|--|----------|-----------|---|--|-----------|----------|
| <b>Добре стране:</b><br>Постоји квалитетан информациони систем за прикупљање и анализирање података за установу. То је квалитетан информациони систем који покрива све области адекватним рјешењима. Врши се прикупљање, анализа и кориштење релевантних информација за квалитетно управљање и унапређење активности. Врши се поређење са другим високошколским установама.  |          |           | <b>Лоше стране:</b><br>Не постоји адекватан потпуно интегрални информациони систем који би прикупљао, анализирао и користио информације из свих области. Не постоји праћење свих индикатора из захтјева ЕСГ-а. Нису прецизније наведени примјери прилагођавања и побољшавања информационог система на основу поређења са најбољима. |  |           |          |
| <b>Препоруке за унапређење:</b><br>Потребно је развијати адекватан потпуно интегрисани информациони систем за управљање установом с циљем побољшања нивоа укупног квалитета. Развијати информациони систем и олакшати студентима да електронски пријављују испите. Настојати обратити више пажње кориштењу информационог система у сврхе поређења с другима ради повећања нивоа квалитета.   |          |           |   |  |           |          |
| <b>Оцјена критерија:</b>   | <b>0</b> | <b>1</b>  | <b>2</b>  | <b>3</b>   | <b>4</b>  | <b>5</b> |
| <b>Ниво испуњености захтјева:</b>  | <b>I</b> | <b>II</b> | <b>III</b>  |  | <b>IV</b> |          |
| <b>А.8 Презентација информација за јавност</b><br>Захтјеви ЕСГ стандарда 1.7) и БиХ критерија ж1), ж2) и ж3)   |          |           |   |  |           |          |
| <b>Добре стране:</b><br>Постоји одјељење за односе са јавношћу. Добра сарадња са осталим дијеловима и одјељењима на универзитету, квалитетно прикупљање и објављивање информација. Дobar дио информација је на енглеском језику. Интернет страница је квалитетно урађена и објављују се потребни подаци у вези са студијским програмима. Установа има успостављену добру сарадњу са медијима и заинтересованим странама. Врши се редовно информисање о свим програмима и звањима који се нуде. Постоји политика комуникације са јавношћу и стратегија комуникације са јавношћу. Водич (информатор) за будуће студенте се редовно објављује, а дат је и линк за преузимање електронске верзије. |          |           |   | <b>Лоше стране:</b><br>Мања доступност информација изван региона. Један дио података на интернет страници није доступан на енглеском језику. |           |          |
| <b>Препоруке за унапређење:</b><br>Настојати проширити доступност информација ширем окружењу. Интензивирати размјену и објављивање информација како у самом региону тако и изван њега. Настојати реализовати енглеску верзију интернет странице и релевантне штампане информације о раду установе превести на енглески језик.  |          |           |   |  |           |          |
| <b>Оцјена критерија:</b>   | <b>0</b> | <b>1</b>  | <b>2</b>  | <b>3</b>   | <b>4</b>  | <b>5</b> |
| <b>Ниво испуњености захтјева:</b>  | <b>I</b> | <b>II</b> | <b>III</b>  |  | <b>IV</b> |          |

| <b>А.9 Међународна сарадња</b><br>Захтјеви БиХ критерија з1), з2) и з3)   |          |           |   |          |           |          |
|---|----------|-----------|---|----------|-----------|----------|
| <b>Добре стране:</b><br>Постоје процедуре за развој и унапређење међународне сарадње. Јако добра међународна сарадња на регионалном нивоу. Установа улаже значајне напоре на побољшању међународне сарадње. Постоје документи којим се регулише међународна сарадња и фондови издвојени и планирани за то. Постоје уговори о међународној сарадњи, пројектима, заједнички студијски програми и други облици међународне сарадње. Постоји међународна мобилност која се подстиче и приказана је кроз преглед реализованих размјена студената и наставника. Постоје учешћа у међународним пројектима, уговори, заједнички студијски програми и други облици међународне сарадње. Постоје реализоване размјене студената и наставника. |          |           | <b>Лоше стране:</b><br>Мали број међународних пројеката, билатералних уговора, заједничких пројеката и мобилности особља и студената. Недостаје прецизнија стратегија међународне сарадње. Сарадња у региону је јако добра али не и шире изван региона. Релативно мали број међународних уговора и пројеката. У размјенама је учествовало доста мање студената него наставника. |          |           |          |
| <b>Препоруке за унапређење:</b><br>Побољшати међународну сарадњу и мобилност особља и студената и израдити стратегију међународне сарадње. Ојачати службу за међународну сарадњу, повећати мобилност и студената и наставника. Више укључивати студенте у овај процес.  |          |           |   |          |           |          |
| <b>Оцјена критерија:</b>  | <b>0</b> | <b>1</b>  | <b>2</b>  | <b>3</b> | <b>4</b>  | <b>5</b> |
| <b>Ниво испуњености захтјева:</b>   | <b>I</b> | <b>II</b> | <b>III</b>  |          | <b>IV</b> |          |

|  |          |           |            |   |           |          |
|--|----------|-----------|------------|---|-----------|----------|
| <p><b>Назив студијског програма: Пословне и финансијске студије</b><br/> <b>Ниво студија: Први циклус</b><br/>         Захтјеви ЕСГ стандарда 1.2) и БиХ критерија б2), б3), д1) и д5)</p>   |          |           |            |   |           |          |
| <p><b>Назив(и) излазног(их) квалификација:</b><br/> <b>Дипломирани економиста - 180 ЕЦТС</b></p>   |          |           |            |   |           |          |
| <p><b>Добре стране:</b><br/>         Документован и разрађен студијски програм. Савремена опрема и развијени додатни облици рада са студентима. Постоје детаљне информације о студијском програму са датим линковима на документе који садрже те информације. Постоји периодично праћење, усвајање и ревизија програма и степена. Политика и процедуре за унутрашње обезбјеђење квалитета су дефинисани и прописани актима. Приказани су резултати provedених анализа и оцјена изводљивости студијског програма.<br/>         Постоје документовани и разрађени начини студирања. Постоје детаљни и квалитетни описи програма који се изводи изван сједишта (Источно Сарајево и Бијељина). Дефинисани су обим и структура програма који се изводе изван сједишта као и ресурси, организација и начин надзора над извођењем наставе.<br/>         Ангажовано и запослено наставно особље одговара броју студената. Врши се анализа структуре наставног особља и реализује програм унапређења. Наставно особље показује велику лојалност и посвећеност установи и студентима. Врши се праћење савремених трендова у научној области.</p> |          |           |            | <p><b>Лоше стране:</b><br/>         Не постоје најадекватније представљене компетенције, исходи учења и примјена ECTS бодова.<br/>         Недостају прецизније информације о поређењу квалитета извођења наставног процеса у сједишту установе и изван сједишта.<br/>         Недостају прецизније информације о поређењу квалитета извођења наставног процеса у сједишту установе и изван сједишта.</p> |           |          |
| <p><b>Препоруке за унапређење:</b><br/>         Настојати чешће вршити анализу и евентуално побољшање студијског програма.<br/>         Развити начин за прецизније поређење квалитета извођења наставног процеса у сједишту установе и изван сједишта.<br/>         Настојати ангажовати већи број професора и асистената у сталном радном односу. Било би добро повећати број сарадника и асистената како би се обезбједио континуитет академског напредовања и развој властитог кадра.</p>  |          |           |            |   |           |          |
| <b>Оцјена критерија:</b>   | <b>0</b> | <b>1</b>  | <b>2</b>   | <b>3</b>  | <b>4</b>  | <b>5</b> |
| <b>Ниво испуњености захтјева:</b>  | <b>I</b> | <b>II</b> | <b>III</b> |   | <b>IV</b> |          |

|  |          |           |            |  |           |          |
|--|----------|-----------|------------|--|-----------|----------|
| <p><b>Назив студијског програма: Финансије, банкарство и осигурање</b><br/> <b>Ниво студија: Први циклус</b><br/>         Захтјеви ЕСГ стандарда 1.2) и БиХ критерија б2), б3), д1) и д5)</p>  |          |           |            |  |           |          |
| <p><b>Назив(и) излазног(их) квалификација:</b><br/> <b>дипломирани економиста –240 ЕЦТС</b></p>  |          |           |            |  |           |          |
| <p><b>Добре стране:</b><br/>         Документован и разрађен студијски програм. Савремена опрема и развијени додатни облици рада са студентима. Постоје детаљне информације о студијском програму са датим линковима на документе који садрже те информације. Постоји периодично праћење, усвајање и ревизија програма и степена. Политика и процедуре за унутрашње обезбјеђење квалитета су дефинисани и прописани актима. Приказани су резултати проведених анализа и оцјена изводљивости студијског програма.<br/>         Ангажовано и запослено наставно особље одговара броју студената. Врши се анализа структуре наставног особља и реализује програм унапређења.<br/>         Наставно особље показује велику лојалност и посвећеност установи и студентима. Врши се праћење савремених трендова у научној области.</p> |          |           |            | <p><b>Лоше стране:</b><br/>         Не постоје најадекватније представљене компетенције, исходи учења и примјена ECTS бодова.<br/>         Мали број асистената у сталном радном односу.</p> |           |          |
| <p><b>Препоруке за унапређење:</b><br/>         Настојати чешће вршити анализу и побољшање студијског програма.<br/>         Ангажовати већи број професора и асистената у сталном радном односу. Повећати број сарадника и асистената како би се обезбједио континуитет академског напредовања и развој властитог кадра.</p>  |          |           |            |  |           |          |
| <b>Оцјена критерија:</b>   | <b>0</b> | <b>1</b>  | <b>2</b>   | <b>3</b>   | <b>4</b>  | <b>5</b> |
| <b>Ниво испуњености захтјева:</b>  | <b>I</b> | <b>II</b> | <b>III</b> |  | <b>IV</b> |          |

|  |          |           |            |  |           |          |
|--|----------|-----------|------------|--|-----------|----------|
| <p><b>Назив студијског програма: Менаџмент и маркетинг</b><br/> <b>Ниво студија: Први циклус</b><br/>         Захтјеви ЕСГ стандарда 1.2) и БиХ критерија б2), б3), д1) и д5)</p>  |          |           |            |  |           |          |
| <p><b>Назив(и) излазног(их) квалификација:</b><br/> <b>дипломирани економиста 180 ЕЦТС.</b></p>  |          |           |            |  |           |          |
| <p><b>Добре стране:</b><br/>         Документован и разрађен студијски програм. Савремена опрема и развијени додатни облици рада са студентима. Постоје детаљне информације о студијском програму са датим линковима на документе који садрже те информације. Постоји периодично праћење, усвајање и ревизија програма и степена. Политика и процедуре за унутрашње обезбјеђење квалитета су дефинисани и прописани актима. Приказани су резултати проведених анализа и оцјена изводљивости студијског програма.<br/>         Постоје документовани и разрађени начини студирања. Постоје детаљни и квалитетни описи програма који се изводи изван сједишта (Источно Сарајево и Бијељина). Дефинисани су обим и структура програма који се изводе изван сједишта као и ресурси, организација и начин надзора над извођењем наставе.<br/>         Ангажовано и запослено наставно особље одговара броју студената. Врши се анализа структуре наставног особља и реализује програм унапређења. Наставно особље показује велику лојалност и посвећеност установи и студентима. Врши се праћење савремених трендова у научној области.</p> |          |           |            | <p><b>Лоше стране:</b><br/>         Не постоје најадекватније представљене компетенције, исходи учења и примјена ЕСТS бодова.<br/>         Недостају прецизније информације о поређењу квалитета извођења наставног процеса у сједишту установе и ван сједишта.<br/>         Релативно мали број асистената у сталном радном односу.</p> |           |          |
| <p><b>Препоруке за унапређење:</b><br/>         Настојати чешће вршити анализу и евентуално побољшање студијског програма. Развити начин за прецизније поређење квалитета извођења наставног процеса у сједишту установе и ван сједишта. Ангажовати већи број професора и асистената у сталном радном односу. Повећати број сарадника и асистената како би се обезбједио континуитет академског напредовања и развој властитог кадра.</p>  |          |           |            |  |           |          |
| <b>Оцјена критерија:</b>   | <b>0</b> | <b>1</b>  | <b>2</b>   | <b>3</b>   | <b>4</b>  | <b>5</b> |
| <b>Ниво испуњености захтјева:</b>  | <b>I</b> | <b>II</b> | <b>III</b> |  | <b>IV</b> |          |

|  |          |           |            |   |           |          |
|--|----------|-----------|------------|---|-----------|----------|
| <b>Назив студијског програма: Менаџмент и маркетинг малих и средњих предузећа</b>  |          |           |            |   |           |          |
| <b>Ниво студија: Први циклус</b><br>Захтјеви ЕСГ стандарда 1.2) и БиХ критерија б2), б3), д1) и д5)  |          |           |            |   |           |          |
| <b>Називи излазних квалификација:</b>  |          |           |            |   |           |          |
| <b>Дипломирани економиста – 240 ЕЦТС</b>   |          |           |            |   |           |          |
| <b>Добре стране:</b><br><br>Документован и разрађен студијски програм. Савремена опрема и развијени додатни облици рада са студентима. Постоје детаљне информације о студијском програму са датим линковима на документе који садрже те информације. Постоји периодично праћење, усвајање и ревизија програма и степена. Политика и процедуре за унутрашње обезбјеђење квалитета су дефинисани и прописани актима. Приказани су резултати provedених анализа и оцјена изводљивости студијског програма.<br>Ангажовано и запослено наставно особље одговара броју студената. Врши се анализа структуре наставног особља и реализује програм унапређења. Наставно особље показује велику лојалност и посвећеност установи и студентима. Врши се праћење савремених трендова у научној области. |          |           |            | <b>Лоше стране:</b><br><br>Не постоје најадекватније представљене компетенције, исходи учења и примјена ECTS бодова.<br>Релативно мали број асистената у сталном радном односу. |           |          |
| <b>Препоруке за унапређење:</b>  |          |           |            |   |           |          |
| Чешће вршити анализу и евентуално побољшање студијског програма.<br>Ангажовати већи број професора и асистената у сталном радном односу. Повећати број сарадника и асистената како би се обезбједио континуитет академског напредовања и развој властитог кадра.   |          |           |            |   |           |          |
| <b>Оцјена критерија:</b>   | <b>0</b> | <b>1</b>  | <b>2</b>   | <b>3</b>  | <b>4</b>  | <b>5</b> |
| <b>Ниво испуњености захтјева:</b>  | <b>I</b> | <b>II</b> | <b>III</b> |   | <b>IV</b> |          |



|   |          |           |   |          |           |          |
|---|----------|-----------|---|----------|-----------|----------|
| <b>Назив студијског програма: Информационе технологије и дизајн</b>   |          |           |   |          |           |          |
| <b>Ниво студија: Први циклус</b><br>Захтјеви ЕСГ стандарда 1.2) и БиХ критерија б2), б3), д1) и д5)   |          |           |   |          |           |          |
| <b>Назив(и) излазног(их) квалификација:</b><br><b>Дипломирани дизајнер – 180 ЕЦТС</b>   |          |           |   |          |           |          |
| <b>Добре стране:</b><br><br>Документован и разрађен студијски програм. Савремена опрема и развијени додатни облици рада са студентима. Постоје детаљне информације о студијском програму са датим линковима на документе који садрже те информације. Постоји периодично праћење, усвајање и ревизија програма и степена. Политика и процедуре за унутрашње обезбјеђење квалитета су дефинисани и прописани актима. Приказани су резултати проведених анализа и оцјена изводљивости студијског програма. Укљученост студената у пројекте и креирање производа. Посвећеност професора развоју и иновирању студијског програма. Одлична опремљеност савременим средствима рада и укљученост студената у побољшање нивоа квалитета. Ангажовано и запослено наставно особље одговара броју студената. Врши се анализа структуре наставног особља и реализује програм унапређења. Наставно особље показује велику лојалност и посвећеност установи и студентима. Врши се праћење савремених трендова у научној области. Ангажовање изузетно успјешних и стручних професора из окружења. |          |           | <b>Лоше стране:</b><br><br>Не постоје најадекватније представљене компетенције, исходи учења и примјена ЕCTS бодова. Недовољан број професора из ужих научних области и асистената у сталном радном односу. Излазни профили се не препознају у складу са важећом класификацијом занимања. |          |           |          |
| <b>Препоруке за унапређење:</b><br><br>Чешће вршити анализу и извршити побољшање студијског програма.<br><br>Ангажовати већи број професора и асистената у сталном радном односу, нарочито из ужих научних области. Повећати број сарадника и асистената како би се обезбједио континуитет академског напредовања и развој властитог кадра.   |          |           |   |          |           |          |
| <b>Оцјена критерија:</b>  | <b>0</b> | <b>1</b>  | <b>2</b>  | <b>3</b> | <b>4</b>  | <b>5</b> |
| <b>Ниво испуњености захтјева:</b>   | <b>I</b> | <b>II</b> | <b>III</b>  |          | <b>IV</b> |          |

|   |          |           |  |          |           |          |
|---|----------|-----------|--|----------|-----------|----------|
| <b>Назив студијског програма: Екологија</b><br><b>Ниво студија: Први циклус</b><br>Захтјеви ЕСГ стандарда 1.2) и БиХ критерија б2), б3), д1) и д5)  |          |           |  |          |           |          |
| <b>Назив(и) излазног(их) квалификација:</b><br><br><b>Дипломирани еколог (180 ЕЦТС)</b>   |          |           |  |          |           |          |
| <b>Добре стране:</b><br><br>Документован и разрађен студијски програм. Савремена опрема и развијени додатни облици рада са студентима. Постоје детаљне информације о студијском програму са датим линковима на документе који садрже те информације. Постоји периодично праћење, усвајање и ревизија програма и степена. Политика и процедуре за унутрашње обезбјеђење квалитета су дефинисани и прописани актима. Приказани су резултати проведених анализа и оцјена изводљивости студијског програма. Посвећеност професора развоју и иновирању студијског програма. Добра опремљеност савременим средствима рада и укљученост студената у побољшање нивоа квалитета.<br>Ангажовано и запослено наставно особље углавном одговара броју студената. Врши се анализа структуре наставног особља и реализује програм унапређења. Наставно особље показује велику лојалност и посвећеност установи и студентима. Врши се праћење савремених трендова у научној области. |          |           | <b>Лоше стране:</b><br><br>Не постоје најадекватније представљене компетенције, исходи учења и примјена ЕCTS бодова. У програму је недовољно уско стручних предмета из области екологије.<br>Мањи број професора из ужих научних области и асистената у сталном радном односу. |          |           |          |
| <b>Препоруке за унапређење:</b><br><br>Чешће вршити анализу и побољшања студијског програма.<br>Ангажовати већи број професора и асистената у сталном радном односу, нарочито из ужих научних области. Повећати број сарадника и асистената како би се обезбједио континуитет академског напредовања и развој властитог кадра.  |          |           |  |          |           |          |
| <b>Оцјена критерија:</b>  | <b>0</b> | <b>1</b>  | <b>2</b>   | <b>3</b> | <b>4</b>  | <b>5</b> |
| <b>Ниво испуњености захтјева:</b>   | <b>I</b> | <b>II</b> | <b>III</b>   |          | <b>IV</b> |          |

|  |          |           |            |   |           |          |
|--|----------|-----------|------------|---|-----------|----------|
| <p><b>Назив студијског програма: Новинарство и комунологија</b><br/> <b>Ниво студија: Први циклус</b><br/>         Захтјеви ЕСГ стандарда 1.2) и БиХ критерија б2), б3), д1) и д5)</p>   |          |           |            |   |           |          |
| <p><b>Назив(и) излазног(их) квалификација:</b></p> <p><b>Дипломирани новинар-комунолог (180 ЕЦТС)</b></p>  |          |           |            |   |           |          |
| <p><b>Добре стране:</b><br/>         Добро документован и разрађен студијски програм. Савремена опрема и развијени додатни облици рада са студентима. Постоје детаљне информације о студијском програму са датим линковима на документе који садрже те информације. Постоји периодично праћење, усвајање и ревизија програма и степена. Политика и процедуре за унутрашње обезбјеђење квалитета су дефинисани и прописани актима. Приказани су резултати проведених анализа и оцјена изводљивости студијског програма. Посвећеност професора развоју и иновирању студијског програма. Добра опремљеност савременим средствима рада и укљученост студената у побољшање нивоа квалитета.<br/>         Одлични ангажовани наставници. Међународна сарадња и учешће професора из окружења. Одлични свршени студенти, одређени су наставили виши циклус студија на јавним институцијама изван БиХ. Наставно особље показује велику лојалност и посвећеност установи и студентима. Врши се праћење савремених трендова у научној области. Врши се анализа структуре наставног особља и реализује програм унапређења.</p> |          |           |            | <p><b>Лоше стране:</b><br/>         Не постоје баш најадекватније представљене компетенције, исходи учења и примјена ЕCTS бодова. Мали интерес и мали број студената.<br/>         Мали број професора из ужих научних области и асистената у сталном радном односу. Мало наставног особља због смањеног интереса студената и недовољног броја раније уписаних студената. Мањи број властитог кадра због малог броја студената.</p> |           |          |
| <p><b>Препоруке за унапређење:</b></p> <p>Чешће вршити анализу и евентуално побољшање студијског програма. Размотрити проблеме релативно малог броја студената и разлоге за то.<br/>         Ангажовати већи број професора и асистената у сталном радном односу, нарочито из ужих научних области. Повећати број сарадника како би се обезбједио континуитет академског напредовања и развој властитог кадра. Радити на повећању броја студената и на повећању броја стално запосленог наставног особља. Више користити кадровске потенцијале из окружења с циљем развоја властитог кадра.</p>  |          |           |            |   |           |          |
| <b>Оцјена критерија:</b>   | <b>0</b> | <b>1</b>  | <b>2</b>   | <b>3</b>  | <b>4</b>  | <b>5</b> |
| <b>Ниво испуњености захтјева:</b>  | <b>I</b> | <b>II</b> | <b>III</b> |   | <b>IV</b> |          |

### 3.2 Препорука за акредитацију

Након увида у комплетну достављену документацију, посјете високошколској установи и анализирања свих докумената, процедура и начина функционисања високошколске установе, те спровођења поступка оцјењивања, утврђен је сљедећи ниво испуњености захтјева стандарда и критеријума:

| КРИТЕРИЈУМИ И СТУДИЈСКИ ПРОГРАМИ                                   | НИВО ИСПУЊЕНОСТИ |
|--|------------------|
| A1. Развој и стратегија високошколске установе                     | IV               |
| A2. Управљање, унутрашње обезбјеђење квалитета и култура квалитета | IV               |
| A3. Процедуре и обезбјеђење квалитета студијских програма          | III              |
| A4. Оцјењивање студената   | III              |
| A5. Људски ресурси   | III              |
| A6. Квалитет физичких ресурса                                      | IV               |
| A7. Информациони системи   | III              |
| A8. Презентација информација за јавност                            | IV               |
| A9. Међународна сарадња  | III              |
| Пословне и финансијске студије                                     | IV               |
| Финансије, банкарство и осигурање                                  | IV               |
| Менаџмент и маркетинг  | IV               |
| Менаџмент и маркетинг малих и средњих предузећа                    | IV               |
| Информационе технологије и дизајн                                  | III              |
| Екологија  | III              |
| Новинарство и комуникологија                                       | III              |

На основу укупне оцјене квалитета комисија је утврдила да Универзитет за пословне студије испуњава услове за акредитацију високошколске установе и даје препоруку надлежним образовним властима да спроведе поступак издавања рјешења и уписа у важеће регистре.

#### Чланови Комисије:

Проф. др Златко Бундало, предсједник

\_\_\_\_\_

Prof. Viorel Lefter, PhD, члан

\_\_\_\_\_

Mr сци Саша Хајдуков, дипл. инг. ел, члан

\_\_\_\_\_

Mr Младен Бубоњић, члан

\_\_\_\_\_